

Так мы начинали

В 1962 году Давид Карштадт вернулся в Латвию из сибирской ссылки. Работая агрономом, он обнаружил точное место убийства рижских евреев в лесу Румбулы. И с апреля 1963 года рижские евреи стали каждое воскресенье приезжать туда и проводить раскопки. Нашли кости и предметы одежды, сложили их в кучи, ставшие впоследствии символическими могилами.

60-летие начала работ в Румбуле в Объединении решили отметить особой встречей. Я вновь перечитала книгу Бубби Цейтлина «Документальная история евреев Риги». Отдельная ее глава посвящена убийству евреев в Румбуле и борьбе за увековечение их памяти.

Все, кто участвовал в этой исторической работе, приглашаются на встречу 21 апреля 2023 год в 10:30 в зале Объединения в Шфаим.

Очень важно, чтобы наши дети и внуки увидели и услышали свидетельства участников событий тех дней. Приходите семьями. Вы увидите слайд-шоу с фотографиями и кинокадры, снятые Бубби Цейтлин.

אתר השמדה והנצחה

ב-1962, אחרי שחזר מגלות בסיביר, התחיל דוד קרשטט לעבוד כא-גרונום וכך גילה מקום מדויק של אתר הרצח ברומבולה. באפריל 1963 התחילו יהודי ריגה להגיע כל יום ראשון לאתר. בהת-חלה נמצאו שם עצמות ופרטי לבוש, אותם סידרו בערמות שבה-משך הפכו לקברים סמליים.

כאשר הוחלט באיגוד לציין 60 שנה לתחילת עבודות השיקום ברומ-בולה, חשבתי איך לתכנן את האירוע בצורה מיוחדת.

לקחתי את הספר של בובי צייטלין וקראתי אותו שוב. נדהמתי לגלות בו דברים שמעטים מאיתנו ידעו בזמן ההוא, זאת אומרת בשנות ה-60 וה-70. בובי צייטלין מספר על המצב של יהודי ריגה, על התר-בות, על המאבק למען העלייה לישראל.

חלק נכבד מאוד של הספר הוקדש לאתר הרצח ברומבולה ומא-בק להנצחת זכרם יהודי ריגה שנרצחו שם. כל מי שהשתתף במ-צע היסטורי זה מוזמן למפגש שיתקיים ב-21.4.2023 בשעה 10:30 באולם של האיגוד בשפיים. אנחנו ממליצים בחום שגם הדור הצעיר - ילדים ונכדים - יגיע, ישמע עדויות מפי משתתפי האירועים של הימים ההם.

נקרין מצגת עם תמונות של אותם הימים וסרטונים שבובי צייטלין צילם בזמנו.

אביבה ולק Авива Валк

מציינים 60 שנה לתחילת שיקום אתר ההנצחה ב-Rumbula ביום שישי 21.4.2023 בשעה 10:30 באולם של האיגוד בשפיים

כל חברי האיגוד ובמיוחד מי שהשתתף בעבודות שם מוזמן להגיע למפגש עם הילדים והנכדים

כדי שנוכל להתארגן ולהבטיח את הצלחת האירוע, אנחנו מבקשים להירשם במייל office@lat-est.org.il (עם ציון מס' משתתפים). מי שמעוניין לשתף את כולם בזיכרו-נותיו – אנא ציינו זאת.

תמונות מאותה תקופה יתקבלו בכרכה בדוא"ל הנ"ל.

Отмечаем 60 лет начала работ на месте расстрела в Румбуле
21 апреля 2023 г. в 10:30 в нашем зале в Шфаим. Приглашаются все

נקרא בידיש
ברומבולה ב-1964
ע"י המחבר
נחום קליינשטיין

צילום: יוסף שניידר יוסף שניידר

Нахум Клейнштейн
зачитал это
стихотворение
на идиш в Румбуле
в 1964 г.

РУМБУЛА

И где бы мы ни были,
Во сне ли, наяву,
Не будет нам покоя,
Потому, что с нами наша боль,
Наша клятва с нами –
Та, что здесь мы дали:
Никогда нам не забыть
И никогда – нет! – не простить!

אין רומבולע

און ווו מיט איך מיר וועלן ניט זיין
צי מיר וואָכן, צי מיר רוען
וועט דאָס אונדז ניט לאָזן רוען
ווייל מיט אונדז איז אונדזער פֿיין
ווייל מיט אונדז איז אונדזער שבועה
וואָס מיר האָבן דאָ געגעבן
ניט פאָרגעסן – קיינמאָל ניט!
און קיינמאָל ניט פאָרגעבן!

רומבולה

בכל מקום בו נהיה ונחיה
בו נפעל או נשקוט,
לא נגיע לשלווה ולא למנוחה,
כי הכאב תמיד איתנו,
ואיתנו השבועה –
שכאן אותה נתנו:
לא לשכוח לא לסלוח
כן לזכור ולהעביר לדור הבא.

В Ласнамяэ почтили память жертв Холокоста

27 января, в Международный день памяти жертв Холокоста в Ласнамяэ, у мемориального камня памяти

французским евреям, депортированным в 1944 году в Таллинн, традиционно почтили память жертв Холокоста.

«Наша общая задача – сохранить память о прошлом. Этот монумент французским евреям – один из символов Катастрофы, повторения которой мы не допустим никогда!» – сказала председатель Еврейской общины Эстонии Алла Якобсон.

В 1944 году в Таллинн было депортировано почти 300 французских евреев, которых привезли сюда из французского города Дранси поездом «Конвой-73». Около двадцати человек были отправлены на восстановление военного аэродрома Ласнамяэ, большая же часть прибывших была убита в застенках. Мемориальный камень был открыт в Ласнамяэ в 2014 году. Камень установлен в северной части старого аэродрома Ласнамяэ.

В церемонии Международного дня памяти жертв Холокоста приняли участие посол Израиля в Эстонии и Финляндии Хагит Бен-Яков, первый советник посла Франции в Эстонии Флоран Шеваль, глава Еврейской

מציינים יום השואה בינלאומי באסטוניה

ב-27 בינואר, יום הזיכרון הבינלאומי לשואה, התקיימה ב-Lasnamäe, עצרת מסורתית לזכר קורבנות השואה. העצרת נערכה ליד אבן הזיכרון המוצבת שם לזכר יהודי צרפת שגורשו לטאלין ב-1944.

“המשימה המשותפת שלנו היא לשמר את זיכרון העבר. האנדרטה הזו ליהודי צרפת היא אחד מסמלי השואה ואנו לעולם לא נאפשר שהיא תחזור”, אמרה יו"ר הקהילה היהודית של אסטוניה, אלה יעקובסון.

ב-1944 הובאו לכאן כמעט 300 יהודים מהעיר דרֶנְסִי בצרפת ברכבת “שיירה 73”. כעשרים איש נשלחו לשקם את שדה התעופה הצבאי של לאסנאמאיה, בעוד שרוב המגיעים נרצחו. אבן הזיכרון הוצבה

בחלק הצפוני של שדה התעופה הישן של Lasnamäe ב-2014. בטקס יום השואה הבינלאומי השתתפה שגרירת ישראל באסטוניה ופינלנד חגית בן-יעקב, היועצת הראשונה של שגריר צרפת באסטוניה פלורנס שבאל, ראש הקהילה היהודית באסטוניה אֶלֶה יעקובסון, הרב הראשי של אסטוניה שמואל קוט, חבר מועצת הקהילה היהודית אבי דובריש, סגן ראש עיריית טאלין ולדימיר סוֹנוֹ ונציגי השלטון המקומי.

הקהילה היהודית של אסטוניה ופינלנד, ראש הקהילה היהודית באסטוניה אֶלֶה יעקובסון, הרב הראשי של אסטוניה שמואל קוט, חבר מועצת הקהילה היהודית אבי דובריש, סגן ראש עיריית טאלין ולדימיר סוֹנוֹ ונציגי השלטון המקומי.

צילום: משרד המידע של ממשלת אסטוניה

НАШИ ТАЛАНТЫ

המוכשרים שבינינו

Таня Двир, Герцлия

Я начала лепить из глины лет 13 назад, когда вышла на пенсию. До этого я вообще не занималась лепкой или искусством. Моя близкая подруга, много лет увлекавшаяся лепкой, привела меня в студию, и с тех пор я не перестаю работать с глиной, это просто стало частью меня. Идеи для фигурок я беру из самых разных источников.

Свои работы я нигде не выставляю – они только дома или у членов семьи, я ведь не профессионал. Глиняная скульптура – это для удовольствия, это мое хобби.

טניה דביר, הרצליה

התחלתי לפסל בחמר לפני 13 שנה, כאשר יצאתי לפנסיה מוקדמת. עד אז לא עסקתי בפיסול או בעבודות אומנות כל שהן. חברה קרו-בה שלי, שכבר שנים עסקה בפיסול, לקחה אותי לחוג ומאז אני לא מפסיקה לפסל בחמר, זה פשוט הפך להיות חלק ממני. רעיונות אני שואפת מכל מני מקורות.

אני לא מציגה את העבודות שלי בשום מקום. הם נמצאות אצלי ואצל בני משפחה בלבד, כי אני לא מקצוענית. הפיסול בחמר זה הובי שלי להנאתי.

חברי הנהלת האיגוד

יהושע אלישיב, בן ציון ביילין, רמי גל, יעקב גורדין, אריה גרינמן, ראובן דאיפט, דב דביר, אליהו היימן, אינה וולף,
אליהו ולק, מרק טומשינסקי, דן טריינין, אריה צנציפר, אפרים פרידלנד, חניתה רוזנטל, יוסף רוסינק

ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ
ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ

אנו מודים לחברינו אשר העבירו תרומות
לפעילות האיגוד

Либя и Ася Зильбер Хайфа		ליבה ואסתר זילבר חיפה
500 шек.		₪ 500
לזכר הוריהן ד"ר אליהו (1926–2007) ומרי (לבית גלפנד, 1930–2018) זילבר. В память родителей д-ра Элиаху (1926–2007) и Мэри (ур. Гельфанд, 1930–2018) Зильбер		
Менахем Ценципер Тель-Авив	כאות הערכה לפעילות ענפה של האיגוד	מנחם צנציפר תל-אביב
1000 шек.	 איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל ASSOCIATION OF LATVIAN AND ESTONIAN JEWS IN ISRAEL	₪ 1000
Анонимно: 500 шек.	В знак высокой оценки деятельности Объединения	בעילום שם: ₪ 500

Исторический архив Объединения הארכיון ההיסטורי של האיגוד

Находится в учебном центре Шфаим
(100 метров к югу от торгового центра, адрес
для навигатора: **בית החינוך המשותף חוף השרון**)
Открыт по воскресеньям и средам с 10:00 до 13:00
Посещение в иные дни следует согласовывать
по телефонам: 053-4532353 или 09-9596532

נמצא בשפיים (כ-100 מ' דרומה מהמרכז המסחרי)
יש לשים ב-WAZE **בית החינוך המשותף חוף השרון**
פתוח לקהל בימים א' ו-ד'
בין השעות 10:00 – 13:00
ביקור בימים אחרים יש לתאם
בטל' 053-4532353 או 09-9596532
(ניתן להשאיר הודעה במשיבון)

וגם בדוא"ל: archive@lat-est.org.il או arch.shfayim@gmail.com

לאחרונה מתבצעת בקצב מהיר העלאת חומרי הארכיון לאתר האיגוד.

מומלץ להיכנס לאתר בכתובת: https://lat-est.org.il/historic_archive/ ולצפות במידע המתחדש בכל שבוע

БЛАГОДАРИМ ВСЕХ, КТО ПЛАТИТ ЧЛЕНСКИЕ ВЗНОСЫ

Чек на 150 шек. просьба присылать по адресу:

(не заказное/רשום) 6123402 תל-אביב • ת.ד. 23574 • איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל •

Или перевести на счет **1021123** в банке **Леуми**,

או להעביר לח-ן 1021123 בבנק לאומי, סניף 806

филиал **806** и сообщить об этом в офис по телефону:

03-6093476

ולהודיע על כך למשרד בטל':

תשלום ב-BIT: לטלפון 054-4598815

אצלנו - בטאון איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל • גיליון מס' 70 • אפריל 2023 • ניסן תשפ"ג
דוא"ל: office@lat-est.org.il • עורך ראשי: אלי ולק ולק 012.net.il • עימוד ועריכה גרפית: איליה לברסקי

יוצא לאור בתמיכת ועידת התביעות